

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Aleksandras Saulius Minkevičius **RG-50.473*0150**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia norėjau, kad prisistatytumėte. Koks jūsų vardas ir pavardė?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Aleksandras Saulius Minkevičius.

Alicija Žukauskaitė: Kuriais metais jūs esate gimęs ir kur?

Aleksandras Saulius Minkevičius: 1936 metais Šiaulių miesto savivaldybės ligoninėj.

Alicija Žukauskaitė: Kaip jūs prisimenate, kaip prasidėjo karas?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Aš prisimenu tą dieną, buvo ankstyvas rytas, saulėta. Mes tuo metu gyvenome Pavenčiuose, čia prie Kuršėnų gyvenvietė, Pavenčių fabriko teritorijoje. Pamenu, kad pradėjo griaustinis griaust, ir visa tai keistai atrodė, saulėta, lietaus nesimatė, bet tai buvo pirmieji karo pradžios aktai. Po kelių dienų, aš tiksliai neprisimenu, man atrodo, po dviejų dienų, jau fabriko teritorija buvo užimta vokiečių.

Alicija Žukauskaitė: Jūs kalbate apie fabriko teritoriją. Jūs gyvenote toje teritorijoje?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip. Fabriko teritorijoje gyvenom, administraciniam pastate, trijų aukštų namas buvo.

Alicija Žukauskaitė: Ir buvo vokiečiai fabriko teritorijoje?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Kada aš pirmą kartą vokiečius pamačiau, aš tiesiog dabar nelabai pamenu, bet kas man įstrigo, kad mūšiai, kurių išdavoje teritorija buvo užimta, jie praėjo labai greitai. Mes slėpėmės šito pastato rūsyje, ir tėvas tame skaičiuje. Į tą pastatą buvo patekęs rusų kareivis, kuris apšaudė fabriko teritoriją, kaip vėliau paaiškėjo, ir vokiečiai įsiveržė į tą rūšį, ieškojo ten galimo šaulio, ir buvo visi prie sienos pastatyti. Tėvas pasakojo. Jis vokiečių kalbą žinojo ir suprato, kad gali būti sušaudyti. Bet į akis krito, kad visas kelias nuo Pavenčių fabriko iki Kuršėnų, tai apie pora kilometrų, buvo vilkstinė mašinų Raudonosios armijos. Visos mašinos išvartytos buvo, daug mašinų, kraujo klanai matėsi, matėsi gyvuliai nužudyti, vienas kitas kareivių lavonas. Po dienos turbūt mesėjom į kaimą pas tėvo gimines, tai taip pat matėsi ant tilto nužudytų kareivių.

Alicija Žukauskaitė: Ar Pavenčiuose gyveno žydai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Pačiame cukraus fabrike aš nežinau, man atrodo, kad gal ir negyveno, nes šiaip jau fabrikas buvo sezoninis, ir nuolatinis fabriko personalas nebuvo toks skaitlingas, kelios dešimtys šeimų, kurie gyveno trijuose pastatuose, dviejų aukštų bendrabučiuose ir tame anksčiau minėtame trijų aukštų administracijos pastate. Tai man atrodo, mūsų tarpe aš neatsimenu, nebuvo žydų. O šiaip jau žydai vėliau atsirado, vokiečiams pradėjus izoliuoti žydų tautybės asmenis.

Alicija Žukauskaitė: Atsirado kur?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Atsirado cukraus fabriko cukraus sandėliuose, kurie buvo aptverti spygliuota viela, apsauga buvo pastatyta. Ten žmonės buvo renkami iš aplinkinių vietovių ir vežami ar varomi, suvaromi į tuos sandėlius, vėliau į darbus buvo varomi, o vėliau, kaip žmonės pasakojo, buvo vedami ar vežami sušaudymui. Ir pagrindinė šaudymo vieta, kiek teko iš aplinkinių žmonių kalbų sužinoti, buvo Žagarėje. Taip pat žinau, kad prie pat Kuršėnų, netoli Daugėlių plytinės už keleto kilometrų buvo sušaudyta berods 117 žydų tautybės žmonių, kuriems šiuo metu stovi pastatytas paminklas toje vietoje.

Alicija Žukauskaitė: Jūs šito nematėte, jūs tik žinote?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Aš paminklą mačiau, mes prie paminklo buvome sustoję, kadangi ten mūsų gelbėtos mergaitės Zachavos tėvas buvo sušaudytas.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Norėjau sugrįžti prie žydų, kurie buvo Pavenčių cukraus fabrike. Sakykit, iš kur jūs žinojote, kad jie yra žydai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Pirmiausia kalbėjo idiš kalba tarp savęs, ir matėsi. Į skalbyklą buvo varomos moterys, skalbiami drabužiai, jų labai daug buvo, teritorija nedidelė.

Alicija Žukauskaitė: O kas juos varė?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Varė... sunku pasakyti. Varė ir vokiečių kareiviai, ir kitų tautybių ten buvo, tame skaičiuje, žinoma, ir lietuvių buvo. Galimas dalykas, kad ten ir ukrainiečių ten buvo, gal vlasovininkų.

Alicija Žukauskaitė: O kas juos saugojo, ar saugojo juos ten kas nors?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Tai taip, taip, žinoma. Saugojo, apsaugos tarpe buvo lietuvių baltaraiščių, kaip mes juos vadinome, kuriuos, kai kuriuos, mano tėvai pažinojo, ir jie pažinojo mus, žinojo, kad aš agronomo vaikas. Kitą kartą (kartais) leisdavo į būdelę užeit apsaugos.

Alicija Žukauskaitė: Kokios apsaugos?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Kuri saugojo teritoriją. Šita teritorija ir iki karo veiksmų buvo pusiau uždara, ir ten stovėdavo budėtojai, kurie pašalinių asmenų į teritoriją neleisdavo. Tai žydų apsaugai buvo panaudojamos tos pačios būdelės.

Alicija Žukauskaitė: Gal jūs prisimenate pavardes tų žmonių, kuriuos pažinojo jūsų tėvai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Žinot, aš pavardžių neatsimenu. Aš bandžiau prisiminti kaimynus, kurie bendradarbiavo su vokiečiais, ir buvau paminėjęs Judickų pavardę, bet paskui, kai pasitikrinau savo atmintį, atsukau šiek tiek, tai taip, kaimynai Judickai buvo, ir moteris ten pagyvenusi gyveno ir labai norėjo sužinoti, kas pas mus slepiama yra, ir atėjo, kada sirgo ta mergaitė, bet taip ir liko viskas, neišdavė.

Alicija Žukauskaitė: O tos moters sūnūs ar kolaboravo su vokiečiais?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Po to, kai mes su jumis bendravom, aš dar su mama aiškinasi, ji šito negali patvirtinti, o aš šitą žinau tik iš kalbų. Mes nenukentėjome.

Alicija Žukauskaitė: Supratau. Sakykit, o kiek ilgai tie žydai buvo laikomi tuose cukraus sandėliuose? Savaitę, mėnesį?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Ilgiau, ilgiau, žinoma. Mėnesiais. Keletą mėnesių. Bet aš tiesiog dabar abejoju... Ar išties iki 1943, 1944 metų? Mažiau, man atrodo, kad tai galėjo tęstis iki metų laiko.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ką jums pačiam teko matyti, kas vyko tam gete arba aplink getą?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Man įspūdis liko, kad vokiečiai buvo žiauresni ir žydų atžvilgiu, ir rusų belaisvių atžvilgiu, negu kad vėliau, užėjus rusams, buvo elgiamasi su vokiečių karo belaisviais. Ir tas skirtumas pasireiškė, sakykim, aš neatsimenu, kad rusų kariai būtų draudę duoti maisto produktus sužeistam kokiam nors, o vokiečiai, tame skaičiuje gal ir lietuviai, neleisdavo, tiesiog neprileisdavo nei rusų karo belaisviams, nei žydams maisto produktų paduoti, nors jie badavo ir prašė, maldavo.

Alicija Žukauskaitė: O jūs esate mėginę paduoti maisto produktus?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Esu mėginę, bet būtent pirmą kartą, kas man atmintyje liko, - tai buvo rusų karo belaisviai, patys pirmieji, kurie dirbo žydų kapinėse, visiškai šalia, keletas šimtų metrų nuo to namo, kuriame mes gyvenom, to bendrabučio, kiek mes ten suprasdavom, mūsų prašydavo (maisto), bet apsauga, žmonės, kurie saugojo juos, varydavo, neprileisdavo ir neleisdavo nieko duoti jiems. Bet mes, vaikai, kitą kartą

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

prisëlindavome, pakišdavome po tvora, tie belaisviai pamatydavo ir vėliau paimdavo tuos maisto produktus.

Alicija Žukauskaitė: O žydams jūs mėgindavote nešti maistą?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip pat, taip pat. Rusų karo belaisviai buvo greičiau pašalinti, ir vėliau tie patys cukraus sandėliai buvo panaudojami žydų apsaugai.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, tam žydų gete gyveno kas – vyrai, moterys, vaikai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Pagrinde moterys, bet vyrų, man atrodo, būdavo irgi.

Alicija Žukauskaitė: O vaikų ten buvo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Aš dabar negaliu šito patvirtinti. Man atrodo, kad buvo, nes buvo kalbama, kad slepia vaikus tarp sienų, dar kitur, kad vaikus siekiama izoliuoti, atskirti nuo tėvų, bet man pačiam šito matyti neteko.

Alicija Žukauskaitė: Tai sakykit, kaip jie atsirasdavo tam gete? Ar juos atvarydavo, ar atveždavo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Ir atvarydavo, ir atveždavo mašinomis, ar tiesiog vorą atvarydavo.

Alicija Žukauskaitė: Jums teko matyti, kaip atvarydavo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip, taip. Apsauga iš šonų, iš užpakalio...

Alicija Žukauskaitė: O kas juos saugojo, kai atvarydavo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Reiškia, dauguma vilkėjo vokiečių karines uniformas, ir aš manau, kad tai pagrinde vokiečiai buvo, bet buvo ir lietuvių, civiliai apsirengusių su baltais raiščiais, ir man atrodo, ne atrodo, o žinau, kad buvo vienas kitas (lietuvis) vokišką karinę uniformą vilkintis lietuvis.

Alicija Žukauskaitė: O iš kur jūs šitą žinot?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Žinau, kad, reiškia, kad lietuviškai kalbėdavo. Be to, ten buvo *arbeitsdienst* daliniai cukraus fabriko teritorijoje, kuriame buvo ir cukraus fabriko darbuotojų. Vieno ir pavardę prisimenu - Malakauskas. Dėvėjo vokišką uniformą ir kaip vairuotojas dirbo tokiam pusiau sukarintam padalinį, bet uniformą karinę nešiojo, dėvėjo.

Alicija Žukauskaitė: O ką jis vairuodavo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Sunkvežimį. Sunkvežimį, kuriuo vežiodavo (kalinius) į durpynus, tame skaičiuje ir žydus, dirbti. Toliau aš nežinau, kokius darbus atlikdavo, bet liko atmintyje epizodas, kada jo mama, kai jis atėjo į namus, jam su pagaliu per nugarą trinktelėjo, kad jis vokiečiams talkininkauja.

Alicija Žukauskaitė: Jūs matėt, kaip ji trinktelėjo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip.

Alicija Žukauskaitė: Ir ką jinai sakė?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Jis teisinosi, kad jis nieko blogo nedaro, o tik čia pragyvenimo šaltinis yra, jo į kariuomenę gal nepaims, o šiaip jau mobilizuotų.

Alicija Žukauskaitė: Jūs minėjote, kad atsirado mergaitė jūsų namuose.

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip.

Alicija Žukauskaitė: Koks jos vardas buvo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Pradžioj mes galvojom, kad jos vardas yra Golda, nes jos pavardė buvo Goldbergaitė. Tai galvojom, kad Golda Goldberg, Goldbergaitė. Bet... na, konspiracijos sumetimais ją pavadino Liuda. Ir vieną kartą, kada ją pamatė ta moteris kaimynė, tai mama su ašarom aiškino, kad čia mūsų giminaitė Liuda iš kaimo, ir taip toliau. Bet vėliau paaiškėjo, apie devyniasdešimtuosius metus, kai mes sukontaktavome

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

su ja (susiasiekėme), kad ji vadinas Zachava. Ir vėliau išties, kada ji buvo atvažiavusi su vyru, ir mes Šiauliuose žydų bendruomenės namuose archyvinius dokumentus kai kuriuos radom, tai ten irgi Zachava jau buvo minima.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, tada, kai ji atsirado jūsų namuose, kaip jūs suvokėt tai, kad ji atsirado? Ar pasikeitė kas nors namuose?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Žinoma. Karo stovyje pradėjome gyventi. Iki to laiko mums nieko slėpti nereikėjo per daug. Kadangi ten senokai gyvenom, visi mus pažinojo, reikiamus duomenis apie mus turėjo, matyt, mes nebuvo persekiojami. Jau čia karo pabaigoje dėl tėvo brolio buvo domimasi. O karo pradžioje ir tuo metu, kada ji pas mus atsirado, savo atžvilgiu sekimo ar stebėjimo nepastebėjome. Kai ji atsirado, žinoma, ją reikėjo slėpt, o sąlygų nebuvo, nebuvo nė rūšio. Vis dėlto mes bendrabutinio tipo pastate gyvenom, ir slėpt galima buvo tik spintoj, po lovom.

Alicija Žukauskaitė: Ir kaip dažnai tekdavo slėpt? Ar jūs ją slėpdavot, ar ji pati slėpdavosi? Kaip jūs žinojote, ką reikia daryt?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Mes žinojome, kad negalima per langus žiūrėt (jai), - pirmame aukšte butas buvo, kad pašaliniam negali rodytis, tuo labiau, kad ji buvo tokia tipiška žydaitė, brunetė, riesta nosytė. Ten problemų buvo, kad jos įvaizdį pakeisti kažkaip, patirties toj srity nebuvo, tai iki kurioziškų būdavo atvejų. Norint plaukus pašviesinti, iš juodų gaudavosi raudoni ir panašiai. Paskui ant galo (galų gale) iš viso nukirpt reikėjo. Ji žinojo, ji klausydavo, o mes su seseria buvom pagrindiniai padėjėjai tėvams, kurie turėjo užtikrinti jos apsaugą.

Alicija Žukauskaitė: Tai kai kas nors ateidavo, ar ji pati lysdavo į spintą, ar jūs ją kišdavote?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Matot, pirmiausia durys. Pas mus buvo prancūziška spyna (automatiškai užsitrenkianti), be skambučio, be pasibeldimo niekas įeit negalėdavo. Mūsų butas buvo iš trijų kambarių, virtuvės ir tualetu. Žiūrint, kas pasibeldavo ir kur ji rasdavosi (būdavo) tuo metu. Tėvo darbo kambarys buvo, mes, vaikai, nelabai landžiodavome ten dažnai, jis toks pusiau uždaras, tai arba ji ten būdavo, o jei valgomajam arba miegamajam, tada taip, spinta, palovis. Tą atvejį (prisimenu), ji susirgusi buvo ir gulėjo sesers lovytėj medinėj, moteris kitam kambari su mama kalbėjosi, staiga (moteris) ją paliko ir nepasiklausiusi įėjo į miegamąjį ir atverst norėjo. Tai (Liuda) įsikniaubė veideliu į pagalvę, nesileido plėšiama.

Alicija Žukauskaitė: Kokia kalba jūs su ja kalbėjot? Ji mokėjo lietuviškai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Tarp kitko, ji pati klausė, kaip mes bendraudavom (kai buvo atvažiavusi). Lietuviškai, kadangi kitos kalbos mes ir nežinojom su seserim, vieną kitą žodį rusiškai tiktai. Tuo metu ji atrodė jaunesnė, atrodė net už seserį jaunesnė, o paskui pasirodė, kad ji vienmetė su manim buvo, pora mėnesių jaunesnė. Sunykusi labai matėsi, baili, baukšti ir mažakalbė apskritai būdavo. Ir dabar ji prisimena kai kuriuos žodžius lietuviškus po tiek metų, nors karui pasibaigus, kaip sakė, ji buvo pradėjusi lankyti rusų mokyklą, tai rusiškai žino geriau, negu lietuviškai.

Alicija Žukauskaitė: O sakykit, tada, kai ji gyveno jūsų namuose cukraus fabrike, ar yra buvę pavojingų situacijų?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Kokia prasme?

Alicija Žukauskaitė: Dėl jos buvimo bute.

Aleksandras Saulius Minkevičius: Žinot... Kad ir tos moters apsilankymas. Mes labai stengėmės išlaikyti šitą paslaptį, nes žinojom, kuo tai gresia. Žinojom, kad aplinkiniuose

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

kaimuose buvo nukentėję žmonės, sušaudyti. Tos moters apsilankymas – mes nežinom, kuo čia baigsis. Galėjo ji paskust, ir tuo viskas būtų pasibaigę. Galėjo būti kiti atvejai, kurių mes nežinojome, kada ją kažkas buvo matęs, sakykim. Ir mes galvojome, kad mes visus tuos konspiracijos reikalavimus... laikėmės jų, bet kaip vėliau paaiškėjo, kad žinojo žmonės aplinkiniai, ten gyvenantys, kad pas mus buvo slepiama žydų mergaitė. Ir gal po dešimties metų, kai aš ten apsilankiau, sako, a, čia Minkevičius, kuris slėpė žydėlkutę. Žmonės neišdavė. Ir įdomu, kada ji čia buvo atvykusi su vyru ir mes apsilankėme Pavenčiuose, tai mane lydėjo buvę mūsų kaimynai iš to paties namo, Bondžinskas (Bundžinskas?) Stepas, Šiauliuose šiuo metu gyvena, sesers bendraamžis yra. Jis daug ką papasakojo, pavyzdžiui, ko aš nežinojau, o jie žinojo apie tai, kad pas mus buvo slepiama ir kas dar žinojo.

Alicija Žukauskaitė: Norėjau sugrįžti į tą stovyklą, į tą getą cukraus fabrike. Kokio buvo maždaug didumo tas sandėlis ar sandėliai? Kaip tai atrodė? Kokio didumo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Tai buvo kompleksas trijų pastatų, dideli pastatai, raudonų plytų, prie kurių buvo atšaka geležinkelio, rampa kokia ten galėtų būti... Aš galvoju, 50, 60 metrų, o gal ir daugiau ant (padauginta iš) 30, 40.

Alicija Žukauskaitė: Tai visuose trijuose pastatuose ir gyveno žydai?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Dvejuose tikrai, o gal ir visuose trijuose. Turbūt visuose trijuose.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar jums teko matyti toje teritorijoje negyvų žmonių?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Gete neteko, neteko.

Alicija Žukauskaitė: O už geto ribų? Žydų negyvų?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Ne, aš neatsimenu.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar jums teko matyti, kaip tos mašinos atvažiuoja prie to geto ar išvažiuoja?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip, taip. Mašinos, taip vadinami gazgeneratoriai, medinėm plytelėm kūrenami sunkvežimiai, uždari, dideli.

Alicija Žukauskaitė: Kaip dažnai jie atvažiuodavo? Ar buvo kažkokia sistema? Dieną, naktį? Kaip tai dažnai vykdavo?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Man atrodo, kad ypatingai slepiama nebuvo. Dieną matydavom. Dėl dažnumo dabar negalėčiau pasakyt...

Alicija Žukauskaitė: Tai tos mašinos atveždavo žmones ar išveždavo žmones?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Atveždavo žmones dažniausiai atvirose mašinos, o tais uždariais sunkvežimiais išveždavo daugumoj, man atrodo.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, o ką jūs girdėdavot, kokius garsus girdėdavot iš to geto? Ar girdėdavot ką nors?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Būdavo. Girdėdavosi ir raudos, raudojimas, triukšmas, bet priešasčių šito neteko matyt. Kalbėdavo žmonės, kad ten rado vaiką paslėptą, kad išskyrė senius nuo jaunesnių žmonių.

Alicija Žukauskaitė: Na, o tie kaimynai, kur žmonės kalbėjo, kad jie bendradarbiavo su vokiečiais, ar jie nuo to pradėjo gyventi geriau?

Aleksandras Saulius Minkevičius: Žinot, kaip kalbėdavo, - kad, reiškia, girtuokliaut pradėdavo. Ir žmonės kalbėdavo, kad sąžinė griaužia, kad rankos suteptos krauju, kad pas juos matė auksinių dalykų, žiedų, karūnėlių (dantų apvalkalų), kad neginčytinai jie dalyvavo tose žudynėse. Bet aš, kaip vaikas (buvau), nelabai galėčiau daugiau ką nors pakomentuoti.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: O tokių kalbų jūs esat pats girdėjęs?
Aleksandras Saulius Minkevičius: Taip, taip, žinoma. Tai buvo visiems žinoma paslaptis.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.